

การเมืองกับตำรวจ

ร.ต.อ. นพดล เพ็ชรคำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-798-3

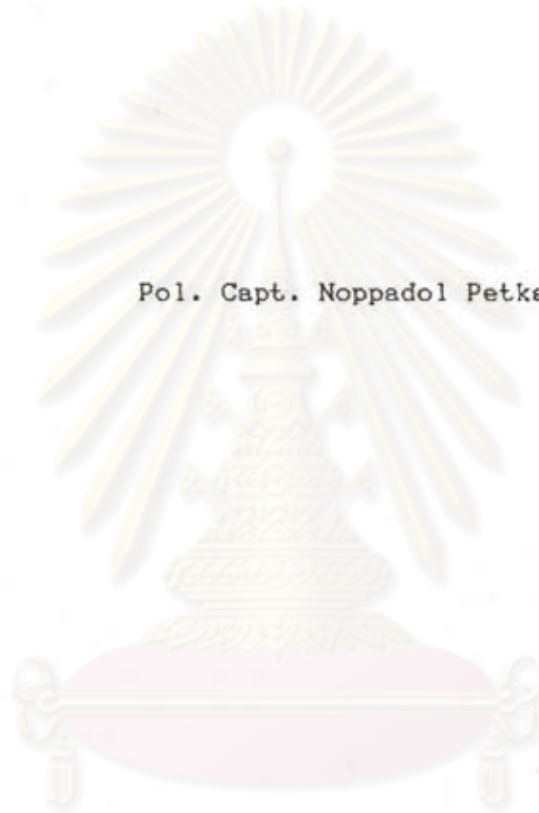
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019043 I 15644170

POLITICS AND THE ROYAL THAI POLICE

Pol. Capt. Noppadol Petkam

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-798-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเมืองกับตำรวจ

โดย

ร.ต.อ. นพดล เพ็ชรคำ

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

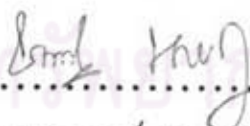
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยระดับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรานัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรุญ สุภาพ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

ศูนย์วิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

บทคัดย่อ : การเมืองกับตำรวจ (POLITICS AND THE ROYAL THAI POLICE)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 173 หน้า. ISBN 974-582-798-3

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับการเมืองในด้านต่าง ๆ จากผลการวิจัย ปรากฏว่า การเมืองกับตำรวจไทย นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กันดังต่อไปนี้
ตำรวจตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเมืองในลักษณะ ตำรวจตกเป็นเครื่องมือของนักการเมืองในการพิทักษ์รักษาและแสวงหาอำนาจทางการเมือง นอกจากนี้ นักการเมืองได้แทรกแซงการบริหารงานบุคคลภายในกรมตำรวจ และนักการเมืองได้ควบคุมกิจการตำรวจ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากตำรวจ เป็นหน่วยงานที่มีขอบเขตอำนาจหน้าที่และกำลังคน อาวุธในการรักษาความสงบเรียบร้อยทั่วราชอาณาจักรที่นักการเมืองต้องใช้ในการแสวงหา และพิทักษ์รักษาอำนาจ ประกอบกับโครงสร้างและการบริหารงานของกรมตำรวจเอื้ออำนวยต่อการครอบงำทางการเมือง และเนื่องจากทหารมีบทบาทสำคัญทางการเมืองอย่างค้ำคอเนื่อง ตำรวจสร้างอิทธิพลทางการเมืองในลักษณะการสร้างอิทธิพลทางการเมืองโดยตรง หรือการดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง อีกประการหนึ่งได้แก่การสร้างอิทธิพลทางการเมืองโดยทางอ้อม กล่าวคือ นายตำรวจบางคนได้มีอำนาจทางการเมืองอย่างแท้จริงอยู่เบื้องหลัง เช่น จากการที่นักการเมืองได้แต่งตั้งบุคคลที่ตนเองได้วางใจดำรงตำแหน่งสำคัญในกรมตำรวจ เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า การเมือง และตำรวจไทย มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เกื้อกูลกัน กล่าวคือ นักการเมืองต้องการใช้กิจการตำรวจสนับสนุนอำนาจทางการเมืองให้แก่ฝ่ายตน และใช้กิจการตำรวจเป็นแหล่งบุนบำเหน็จบุคคลที่ให้การสนับสนุนตน ในขณะที่ตำรวจต้องการตำแหน่งสำคัญทางการเมือง ต้องการอาศัยอำนาจจากนักการเมือง สร้างความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การบริหารงานของตำรวจ จึงตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต ๖๑๐
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C330069 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD : POLITICS/THE ROYAL THAI POLICE

NOPPADOL PETKAM : POLITICS AND THE ROYAL THAI POLICE.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. Dr. PORNSAK PHONGPHAEW, Ph.D.

173 pp. ISBN 974-582-798-3

This study is intended to investigate the relationships between police and Thai politics. By the large, police and Thai politics are closely related in the following manners.

Police tends to be under political influence in the way that it is used as an instrument of politicians. Politicians often intervene in the personal management of the Police Department and also control its activities. Because of the fact that police possesses manpower, and weapons, therefore, the politicians want to use the police force to support their political power. The other reason is that the police structure is very easy for political domination by politicians. Moreover, the military always plays an important role in Thai Politics by using the police to support the military power, and controls the Police Department. Finally, Thai political culture does not encourage democracy for the Thai officials, for they are very submissive to politicians, whose they regard politicians that they are their bosses. Police creates their influence both directly and indirectly. In Thailand, politicians often intervene the Police Department by appoint their own people to hold some key positions in order to help politicians to gain more power.

The result of this study can be summarized that the Thai police and politics are related with each other. Politicians use police to support their political power. Paradoxically, Thai police officials seem to be in political positions and they have, in turn, to please their politicians to help them to succeed what they want. Inevitably, Thai police administration is influenced by politicians.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....การปกครอง

สาขาวิชา.....การปกครอง

ปีการศึกษา.....2535

ลายมือชื่อนิติ.....จ.ต.๐ ส.ส.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....พ.ต.อ. ช.ต.อ.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จจุล่งลงได้ด้วยดี ก็ด้วยความเมตตากรุณาของท่าน
รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และทั้งนี้ขอขอบพระคุณ
ท่านศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ และท่านรองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ ที่กรุณา
เป็นกรรมการสอบเค้าโครงการวิจัยและสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งยังให้คำแนะนำที่ดีตลอดมา
สำหรับการศึกษาของผู้วิจัยและผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านที่มีได้เอื้อนาม ณ ที่นี้ ซึ่ง
ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่จะอดกล่าวถึงไม่ได้ คือ บิดา มารดา และครูอาจารย์ที่เคยพร่ำสั่งสอนมาตั้งแต่
ผู้วิจัยยังเยาว์วัย จนถึงปัจจุบัน ทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าศึกษา จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาใน
ครั้งนี้

สำหรับความผิดพลาดของวิทยานิพนธ์ เล่มนี้ถือว่าเป็นข้อบกพร่องทางปัญญา ความ
สามารถและความคิดของผู้วิจัยแต่เพียงผู้เดียว

ร.ต.อ. นพดล เพ็ชรคำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
สภาพปัญหาทั่วไป	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	8
สมมติฐานการศึกษา	8
ระเบียบวิธีการศึกษา	9
ขอบเขตของการศึกษา	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
2. แนวคิดเชิงทฤษฎี	14
ตำรวจ (ความหมาย)	14
รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับการเมือง	21
อิทธิพลและผลประโยชน์ในวงการตำรวจ	27
ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับการเมืองในประเทศต่าง ๆ	33
3. บทบาทของตำรวจที่มีความสัมพันธ์กับการเมืองไทยในอดีตถึงปัจจุบัน ..	48
ประวัติกรมตำรวจและความเป็นมา	48
บทบาททางการเมืองของตำรวจ ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (พ.ศ.2475 - 2490)	56

บทที่

หน้า

บทบาททางการเมืองของตำรวจในช่วง พลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์.....	66
บทบาททางการเมืองของตำรวจในช่วง จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์.....	75
บทบาททางการเมืองของตำรวจในช่วง พลตำรวจเอก ประเสริฐ รุจิรวงศ์.....	77
บทบาททางการเมืองของตำรวจในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516..	82
บทบาททางการเมืองของตำรวจในยุคพลเอกเปรม ติณสูลานนท์.....	92
บทบาททางการเมืองของตำรวจในยุคอภิชาติ แสง ริสวัสดิ์.....	97
4. การวิเคราะห์ การบริหารงาน ตำรวจกับการเมืองไทย.....	101
ตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจกับอิทธิพลทางการเมือง.....	109
วิเคราะห์ สาเหตุ ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับอิทธิพล ทางการเมือง.....	110
5. บทสรุป	150
ข้อเสนอแนะ	154
บรรณานุกรม.....	165
ประวัติผู้เขียน.....	173

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงตัวผู้ปกครอง (สมัยกรุงศรีอยุธยา) กับอำนาจทางการเมือง.....	116
4.2	หลักการแต่งตั้งตำแหน่งและยศ.....	124

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย